

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 1. De vi quarumdam vocum iuridicarum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

TRACTATUS PRIMVS.

De iis quæ generaliter spectant ad rationem, indicandi de peccatis in ordine ad contractus civiles.

ISTVS MODVS sunt præcipue: vis quædam vocum iuridicarum, quibus significantur ea quæ connexionem habent cum dominio, cuius maxime respectu, contractus civiles considerantur in iudicio de peccatis. Deinde generalis definitio contractus. Tertio, huius varietas seu varia diuisio. Quarto, consensus requisitus ad validitatem contractus. Quinto, solita apponi contrahebentibus. Sexto, nonnulla quæ passim inveniuntur cum illis coniuncta. Septimo, effectus ex iisdem nascentes. Octavo, accidentia quibus iisdem effectus impediri possunt. Postremo, personæ quæ censentur ad valide contrahendum iure inhabiles.

CAPVT I.

De vi quarundam vocum iuridicarum.

SVMMARIVM.

- 1 Quid sint potestas & facultas, & in quo differant.
- 2 Quo modo sumatur ius in doctrina de contractibus.
- 3 Quid sint vi, abuti, & ius abutendi.
- 4 Definitio domini cum declaratione.
- 5 Quid si nisi. etur nomine tituli: quodque titulus alius sit verus & alius præscriptus: & quatenus dicitur causa domini.
- 6 Quid sint ius in re, & ius ad rem: ac in quibus acquiruntur ius in re, alique huius traditione.
- 7 Duo modi quibus vox proprietatis sumitur in hac doctrina.
- 8 Quid & quæplex sit rerum seruitus.
- 9 Quid sint usufructus, seu fructus, & usus, ac quo modo inter se differant.
- 10 Quid sit simplex vsus facti: quodque is possit tum iuste, tum iniuste fieri, tanquam pendens ab vgentis voluntate.
- 11 Possessio accipitur tum pro rebus que possidentur, tum pro actu possidendi: quidque sit hac acceptio: tum demum pro effectu eiusdem actus.
- 12 Diuisio possessionis in naturalem tantum, civilem tantum, & naturalem simul & civilem.
- 13 Modi quibus possessio amittitur.

Prima earundem vocum est potestas, quam latissime patere habetur ex lege potestatis verbo, ff. De rerum & verborum significatione. Conuenit autem omni ei, qui vim aliquam, potestatem in rem aliquam exercere, seu de ea disponere.

Secunda vox est facultas, minus late patens quam potestas: ut pote quæ non significat omnem potestatem, sed tantummodo expeditam: seu nullo fere impeditam: ita ut deriuari debeat, non quidem à fas, quali significet iustam potestatem: prout sentit Conradus, De contractibus, quest. 1. concl. 1. sed à facilitate, seu facili, sicut difficultas deriuatur à difficili, ut ait Pomponius Festus, De verborum significatione. Quamquam, ut idem addit, differentia inter facultatem & facilitatem ponitur, quod illa resum, & hæc morum sit.

Tertia vox est ius, quæ in hac materia non significat scientiam, sed potestatem, non quancumque, sed illam quæ coniuncta est cum iustitia: ita ut ius nihil aliud sit, quam iusta potestas: dictumque sit vel à iustitia, ut voluit Vipianus, ff. De iustitia & iure lege 1. vel à iusto siue æquo, ut ex Ildoro refertur dist. 1. cap. ius generale: & habetur ex cap. ius, De verborum signific. Ea vero potestas interdum habet se in modum actiua, ut in iure ad aliquid agendum, vel retinendum, vel impediendum: interdum vero in modum passiva: ut in iure quod habet quis, ut alatur, ut custodiatur, ut ei seruiatur. Quod autem eadem iusta sit, habet ex eo, quod conceditur à lege, siue naturali, siue positua. Nam quæ non competit secundum legem, ius non est sed iniuria.

Quarta vox est vi, significans percipere proprium commodum ex re aliqua, salua eius substantia, id est, ita ut res ipsa non intereat, quemadmodum exponit Ioannes 22. in Extrauag. Ad conditorem, De verborum signific. Sic, exempli gratia, ille vitur grege, qui vescitur lacte gregis, hoc saluo permanente.

Quinta vox est abuti, præcedenti opposita: significans, ut in eodem loco Ioannes 22. explicat, ita percipere commodum ex re aliqua, ut ipsius substantia consumatur, prout fit quando quis sumit commodum ex vino vel cibo: tunc enim consumitur substantia vini vel cibi: vnde illud non tam est vi, quam abuti. Aduerte autem hic per rei consumptionem intelligi, non solum eam consumptionem per quam res ipsa prorsus interit: sed etiam per quam substantia rei destructa fuerit, seu transierit in alterius dominium. Sic enim quem abuti suo mancipio, non est illud interficere, quod ei non licet: sed est mancipium vendere alteri. Similiter abuti pecunia, est mutuo eam credere, vel dono dare alteri: quia sic substantia rei perit priori domino, qui desinit esse illius dominus.

Sexta vox est, ius vendi, significans interpretare eodem Ioanne 22. ibid. m. iustam potestatem per quam licitum est alicui uti re aliqua, substantia eius salua.

Septima vox est, ius abutendi, significans iustam potestatem, qua quis licite potest consumere rem aliquam: ut ad hæc Ioannes 22. in eadem Extrauag.

Octava vox est dominium, cuius significatum declaratur definitione, qua dicitur esse ius perfecte disponendi de re, nisi quis lege prohibeatur. Cuius restrictionis addenda, causa est quod et si dominium ex sua natura tale sit, ut rei dispositionem, vsumque tribuat: tamen lege impediente, interdum fit, ut ea potestas nequeat exire in actum. Sic enim pupillus rem suam alienare prohibetur vsque ad certum tempus: cum tamen sit verus dominus, ex cap. 4. epist. ad Galat. Vnde lex inducens tale impedimentum, non tollit naturam dominij: sed solum impedit illius vsum: quo impedimento per lapsum temporis, aut alter cessante: eundem vsum habet liberum, sine acquisitione noui iuris: perinde ac si præditus visu impediatur videre, sublato eo impedimento absque accessione nouæ facultatis, potest in actum videndi care. Porro in ea definitione, dominium potius dicitur ius, quam potestas: ut detur per proximum genus, quod est iusta potestas quam ius significat, non autem potestas absolute, quæ est genus remotum: quandoquidem complectitur iam iustam quam iniustam potestatem. Quod etiam de causa potius positur ius quam facultas, quæ tam iustam quam iniustam complectitur.

Quod additur in eadem definitione ostendit id quod proprium est dominij plenius: ut nimirum illud habens possit res sua, & uti & abuti, pro arbitrio eam vel referuando sibi, vel vendendo vel donando vel vastando: nisi lege Superioris impediatur. Excludit quoque à ratione plenius dominij, tum dominium directum, quod est nudæ proprietatis sine usufructu: tum dominium vile, quod est solius usufructus, vel vsus rei: tum quodcumque aliud ius in re ad eius vsum aliquem, non autem ad omnem. Non enim ad vendendum, donandum aut destruendum pro arbitrio.

Nona vox est titulus, qua significatur non quidem dominium, ut quoddam cum Gesone perperam sensisse meminimus Sotus lib. 4. De iustitia & iure quest. 1. art. 1. c. in ca. medium: sed potius causa & ratio ex qua nascitur dominium: ut emptio, venditio, donatio, præscriptio, testamentum, & cetera beneficij Ecclesiasticis, electio, resignatio, collatio. Neque titulus tantum est dominij, sed etiam usufructus, possessio, nis, atque adeo cuiusvis iuris: quandoquidem nihil est aliud quam causa & ratio iuris. Distinguitur autem titulus in verum, qui re ipsa alicui conuenit: & in præsumptum, qui conuenit sola præsumptione: qualis est emptio qua quis bona fide rem fortitanem emit à latrone. Ex quorum priore nasci potest dominium: non item ex posteriore sed tantum possessio, & fructus. Cæterum titulus dicitur causa dominij, eo quod illud in illo primæ fundatur: non autem, quod totum ex illo proueniat: quia debet ad iustitiam habere rei traditionem, iuxta illud in lege Traditionibus, Cod. De pactis. Traditionibus dominia rerum,

non nudis pactis transferuntur. Quae verba indicant ex vi donationis, vocationis, vel alterius eiusmodi tituli, non resultare dominium, quo habeatur ius in re, nisi accedat traditio: etiam si acquiratur aliquod ius ad rem.

Decima vox est *ius in re*, & vndecima *ius ad rem*, seu in rem: quarum explicatio ex duarum praecedentium explanatione pendet: ius enim in re, vt latius declarat Molina in tractatu 2. De iustitia & iure disp. 2. idem est, ac dominium, seu ius quod quisque habet ad vtendum ac fruendum re sua, seu ad illam distrahendam, alienandam, & de manu cuiuscunque sibi vendicandam, tanquam legitimus dominus. Ius vero ad rem est aliud minus (ad quod facit cap. finale in fine. De concess. praebenda in 6.) vt potest quod nihil est supra titulum, cum ultra eum ad habendum dominium, traditio requiratur, vt ante habitum est: & communem Doctorum sententiam esse Molina notat in eadem disp. 2.

Attamen, vt videre est apud eundem in sequenti disp. 3. in nonnullis traditio non censetur necessaria ad dominium acquirendum. Ac primo in beneficiis Ecclesiasticis, in quibus ex cap. Sit tibi absenti, De praebendis in 6. ius in re acquiritur per collationem & acceptationem. Secundo in hereditate ad cuius dominium acquirendum siue ex testamento, siue ab intestato, requiritur tantum, ex lege Cum heredes ff. De acquirenda vel amittenda possessione, vt adeatur hereditas id est acceptetur verbo vel facto. Tertio, in legato. Is enim cui certa res legata est, potest tanquam dominus illam sibi vendicare, hoc ipso quod heredes acceptat hereditatem. Id quod satis significatum videtur per illud quod in lege A. Titio ff. De furtis, res legata dicitur transire recta via, ab eo qui legauit ad eum cui legata est. Quarto, in eo quod donatur, venditur, aut relinquitur ciuitatibus; Ecclesiis, aut aliis pijs locis, aut in redemptionem captiuorum: quod deduci potest ex lege vltima C. De sacrosanctis Ecclesiis. Quinto, in contractu societatis omnium bonorum per matrimonium. De qua re Couar. in lib. 3. variarum resolutionum cap. 19. in principio. Sexto ex lege i. Cod. De donationibus quae sub modo conficiuntur: si donasti & tradidisti alteri domum aut fundum, aliudve simile sub ea conditione, vt alimenter tibi praeretur: illo non praerente vt debet, statim recipis dominium & possessionem illius rei, absque vlla traditione. Septimo, si Princeps contrahat cum aliquo, vel aliquid ei donet intendendo transferre dominium, ipsum erit translatum absque alia traditione. De qua etiam re Couar. in precedenti lib. 2. cap. 19. num. tertio quae fundatur in eo, quod cum ex Principis voluntate proueniat, vt traditio requiratur ad acquisitionem dominii, in eiusdem sit arbitrio, vt ea omittatur.

Duodecima vox est *proprietas*, quae dupliciter sumitur: vno modo, vt idem fere significet ac dominium. Dico fere, quia dominium proprie est, quando quis non tantum est dominus rei, sed etiam percipit omnes fructus: & dicitur dominium solidum. Quando vero fructus rei alteri conceduntur, illud quasi nudum domino quod remanet, dicitur proprietatis: & aliquando ad maiorem explanationem vocatur nuda proprietatis. Quando autem coniuncta est cum fructibus, plena proprietatis appellatur. Secundo modo sumitur proprietatis in iure canonico, vt opponitur communitati, sicut proprium opponitur communi: qua ratione dicitur, quod religiosi non habeant proprietatem: & quod Religiosi proprietarij damnentur, Extra De statu Monach. cap. Cum ad monasterium. Quae proprietatis multum differt a dominio. Nam ex vna parte latius patet, cum inueniatur etiam in usufructu, & in possessione, ac etiam in usu: vnde proprietatis quaedam, dicitur proprietatis usus, in cap. Exiit §. Profecto, De verborum significatione in 6. Ex altera vero parte angustius contrahitur: quandoquidem inuenitur dominium, vbi non est proprietatis. Nam Religiosi qui habent bona immobilia in communi, habent quidem dominium, non habent tamen proprietatem.

Decimatercia vox est *seruitus*, quae conuenit hominibus & rebus. Ac de seruitute hominum hic non loquimur, scd de seruitute rerum, quae est quoddam ius, quod quis alteri constituit in re, vel ex re sua; & est duplex, personalis & realis. Personalis est quando res seruit personae, vt fit in usu & usufructu & in possessione: quae sunt illius species quaedam.

Realis vero est quando vna res seruit alteri, & dicitur vrbana; quando praedium seruituti subiectum, est habitaculum hominum, etiam si villa sit. Rustica vero dicitur, etiam fuerit aliquid aliud: vt stabulum, horreum, vel ager. Sic ergo vrbana seruitus est, quod domus attolli nequeat, ne vicinis luminibus officiat; Rustica vero, quod liceat per tuum fundum transire ad alienum, & sic de similibus.

Decimaquarta vox est, *usufructus seu fructus*: quae proprie significatur ius vtendi & fruendi re aliena, salua eius substantia, vt dicit Ioan. 22. in Extrauag. Ad conditorem, De verborum significat. Atque ille qui habet tale ius dicitur usufructuarius, aut fructuarius.

Decimaquinta est (*usus*) significans ius vtendi re aliena (non tamen fruendi) salua eius substantia, vt ibid. habet Ioan. 22. atque is qui habet tale ius dicitur usufruarius. In duobus autem usus & usufructus conueniunt: vnum est quod non versentur circa substantiam, sed tantum circa accidentia, in quo differunt a dominio: in quo ortum habent variae obligationes fructuarij & usufruarij, conseruandi rem qua fruuntur vel vtuntur: de quibus legi potest Sylu. in verbo Usus. Alterum est, quod vterque constituitur ex re aliena, & per consequens, sit seruitus personalis: quandoquidem dominium rei, cuius emolumenta vsu aut usufructu capiuntur, est penes alium.

Differunt autem, quod usufructus sit quando quis habet ius accipiendi omnes fructus rei: itaut possit alteri eos donare, locare, aut vendere: quod est non tantum vt re, sed etiam frui. Usus vero ad necessitatem referatur; & fit, quando quis habet ius accipiendi ex fructibus rei, illa tantum quae sunt ei necessaria ad victum & vestitum itaut reliqui fructus spectent ad alterum, nempe ad eum penes quem manet rei dominium. Ceterum fructus dicuntur: in grege quidem, lana, ac foetus: in fundo vero, fornum ac fegetes, vngulae, salices & arbores caeduae, glandes, poma, & id genus alia. De quibus obiter nota ex §. Is vero, in l. i. De rerum diuisione: si fructuarius moriatur antequam eos collegerit, non acquiri haereditibus ipsius, sed cedere domino fundi: cui quantum adharent, censetur esse vnum cum solo, adeoque pertinere ad dominium eiusdem soli, donec fructuarius ea colligendo fecerit suos. De hoc & alijs modis quibus amittitur usufructus, videri potest Syluester loco citato quaest. 11.

Decimafexta vox est, *simplex usus facti*, cuius habetur mentio in cap. Exiit §. Profecto, De verborum significatione in sexto. Est autem eiusmodi usus, prout habetur ex citata Extrauag. Ad conditorem §. Licet autem, ipse actus vtendi seu abutendi. Vnde intelligitur quod non sit seruitus personalis, sicut usufructus: neque mere ius personale, sicut ius vtendi, immo neque vllum omnino ius, sed tantum esse actionem transeuntem: quae potest tam iuste quam iniuste fieri: quae de causa usus facti, non autem in iure dicitur. Iuste autem fieri censetur, quando fit de consensu domini rei, in qua exercetur: iniuste autem, quando fit sine tali consensu. Namque usus facti pendet a voluntate Domini in eoque differt ab usu iuris, qui pendet solum a voluntate usufruarij, cui ius fit vtendi potestatem. Exemplum usus facti, esse potest is, quem seruus habet vestis, quam dominus potest quoties voluerit, ei tollere.

Decimaseptima vox est *possessio*, quae tribus modis sumitur. Primus, pro ipsi rebus quae possidentur, vt cum quis dicitur habere multas possessiones, vel vendere suas possessiones: sicque Matth. 19. & Act. 2. sumitur. Lex autem ciuilis, vt constat ex lege Quaesitio est, ff. De verb. signific. hanc acceptionem aliquando contrahit, vt cum distinguit inter agrum & possessionem: quod ille sit praedium cum dominio, haec vero praedium sine dominio seu proprietate.

Secundo modo sumitur pro ipso actu possidendi; & sic definitur occupatio rei corporeae facta proprio nomine. Cuius definitionis prima pars, *occupatio*, indicat rationem nominis. Nam possessio dicitur quasi potens sessio: & sedere idem significat ac occupare: quia qui sedet, locum occupat: quo fit vt possidere censeatur idem ac potens occupare. Cuiusmodi potestas quia non tantum iusta, sed etiam iniusta esse potest, fit quoque vt duplex possessio distinguatur: vna quae dicitur iuris, quando quis iusto titulo rem possidet; & altera quae vocatur facti, quando quis possidet sine iusto

9.

10.

11.

titulo: quæ distinctio habetur ex cap. Cum nostris, §. Auditor De concessione præbendæ. Secunda vero rei corporea, ideo in eadem definitione ponitur, quod sola res corporea, id est, quæ videri tangique potest, proprie dicitur possideri. Reo enim incorporea, vt sunt feruitutes, iura, obligationes & huiusmodi alia: quæ percipiuntur tantum mente & intellectu, non dicuntur proprie possideri, sed quasi possideri, ex cap. Conquæstus, De foro compet. *iuncta glossa ad verbum, Quasi possessione.* Tertia, demum pars, quæ fit proprio nomine, additur: quia cum quis occupat rem nomine alterius, vt tutor vel procurator, pupilli, vel clientis nomine, non dicitur possidere. Nam alter ille, cuius nomine occupat, est qui possidet, vt habetur ex lege Generaliter ff. De acquirenda vel admittenda possessione.

Tertio modo sumitur possessio, pro effectu antedicti actus occupandi: & ita possessio est ius retinendi, & vtendi re occupata ab aliquo tanquam proprio ipsius domino. Ex ea enim actuali possessione, nascitur istiusmodi ius retinendi & vtendi re, tanquam effectus ex sua causa: in hacque significatione sumitur possessio, quando dicitur esse vtus: vt in antecitata lege Quæstio est: sensus enim est, esse ius vtendi.

Plura de possessione tradit Couar. ad regulam Possessor par. 2. in initio, cum eoque recentiores præsertim Ludouicus Molina tract. 2. De iustitia & iure disput. 12. & quinque sequentibus.

12. Sed potest sufficere huic loco, eam distingui in ciuilem & naturalem. Ciuilis est, quæ solo animo retinetur: vt accidit cum quis abest à rebus quas possidet, interea habens animum eas retinendi. Dicitur vero ciuilis, eo quod magis ciuili, quam naturali iure constet. Naturalis autem est, quæ tum animo tum etiam corpore retinetur: vt cum quis rem aliquis occupat tanquam suam. Quæ quidem occupatio, nonnunquam fit apprehensione vera: vt cum res accipitur manibus, si sit mobilis, vel cum in eam, saltem secundam partem aliquam, pedibus intratur, si sit immobilis. Nonnunquam vero fit apprehensione ficta, seu quæ ex iuris fictione, eandem vim habet cum vera: vt si in conspectu cellæ vinariæ, aut horrei, alteriusve loci in quo sunt merces quas acquirere desideras, accipias à priore possessore clauis eiusdem loci, censeris ex fictione iuris accipere seu acquirere talium rerum possessionem naturalem. Similiter per vsum oculorum, tanquam magnæ cuiusdam manus, censeris ex fictione iuris acquirere possessionem naturalem prædij, si prior possessor, aut Iudex illud tibi ostendat: significando se ea ratione tradere tibi illius possessionem. Idem iudicandum est, si tibi successero, prior possessor tradat scripturam, quæ continet titulum quo eam possidebat.

Modi autem quibus possessio tum ciuilis tum naturalis amittitur, sunt: Rerum quidem mobilium, primus per voluntatem possessoris, nolentis eas amplius possidere: secundus per furtum aliamve vsurpationem, qua quis sibi vsurpat aliena tanquam sua: tertius est per amissionem crumena, annulli, & similibus: aut per fugam cum sunt animalia quæ aberrarunt, nec consuetudinem habent per se redeundi: nec dominus curat inuenire. Rerum vero immobilium possessio amittitur, primo si possessor sit longo tempore absens, nec per alium insitat rei, nec protestetur se nolle amittere illius possessionem. Secundo, si quis sciat rem suam esse ab alio occupatam, & negligat. Tertio, si eam repetat quidem, sed repulsam passus, non audeat insistere. Quarto, si timens repulsam pati, non audeat ipsam rem suam repetere aut inuadere illius possessionem: quinto, si nesciat rem esse suam, ideoque non censeat illam in propriis bonis: sexto, si res ita sit occupata, vt nulla sit relicta probabilis spes eam recuperandi.

CAPVT II.

In quo generalis definitio contractus traditur.

SVMMARIVM.

- 14 Quid sit contractus generaliter, quidque proprie sumptus.
15 Quid sit sumptus minus proprie.

16 Improprie sumptus de quibus dicitur.

17 Deposita & pignus sunt proprie contractus.

18 Sunt item affectuatio, census, cambium, custodia, matrimonium, prout vim habet ex iure nature: itaque conuenientes omne, vt inque obligantes.

19 Non item legata, nec fidei commissaria nec precarium, nec compromissum, nec arbitrium, nec de iure iuramenti, nec transactio.

Contractus late sumptus definitur potest, actio hominis erga alium; ex qua obligatio vtriusque, aut ex altera saltem parte nascitur, aut nata dissoluitur. Quæ definitione comprehenditur omnis contractus siue proprie, siue minus proprie siue improprie sumptus. Vt ipsum sumptus posse habetur ex glossa, ad legem Labeo 2. ff. De verborum signific.

In qua quidem lege proprie sumptus definitur: vtroque citroque obligatio: id est, actio inter duos, mutuo consensu inita: cum scilicet, exempli gratia, ego causa tui, & tu vtriusque causa mei, data vtriusque fide aliquid facimus, & ratum habemus: ex qua actione vtriusque nascitur obligatio ex iustitia: vt in emptione, & venditione: in locatione, & conductione: in commutatione, & societate. Itaque vt recte Sotus monet, in 6. de iust. & iure quest. 2. art. 1. ea definitio causalis est, non formalis: quandoquidem obligatio, non est forma sed essentia contractus, sed illius tantum effectus qui indicat ipsum formaliter, esse præmemorata actionem: quæ ex eo appellatur nomine contractus: quod per eam quis, trahendo ad se ex re alterius, quod est tibi commodum vel necessarium, ipse obligetur ad dandum vel ad faciendum ex re sua quod commodum sit vel necessarium illi alteri.

Minus proprie vero sumptus contractus, dicitur de quocumque pacto, ex quo confurgit obligatio, saltem ex vna parte: hacque acceptio intelligendum est, donationem inter contractus numerari à Nauar. in Enchir. cap. 17. num. 180. non autem propria præced. acceptio. Etenim donatio tantum habet obligationem ex parte donantis: qui ex eo quod rem donauit, tenetur illam tradere donatario: qui ex vi donationis ad nihil tenetur nisi ad gratum animum ex honestate: sique ad aliquid ex iustitia (sicut solet ratione contractus) teneri contingat; id non est ex vi donationis, sed alicuius admixti: vt in donatione serui, quam ex lege Aristo. ff. De donationibus, Titius fecit Caio sub conditione, quod illum post quinquennium manumitteret. Ea enim, mixta est pacto, quo Caius tenetur acceptum dono seruum, quinquennio expleto manumittere. Intelligendum etiam est illos quos vocant contractus claudicantes, ista tantum acceptio censeris contractus: vt v. g. emptionem qua quis emit à pupillo sine tutoris autoritate: qui ex vi illius, obligatur quidem pupillo, non tamen ei vicissim pupillus, ex lege Iulianus §. Si quis à pupillo, ff. De actionibus empti & venditi. Hac quoque acceptio tantum, solutio indebiti videtur censenda contractus: ex vna enim tantum parte cum obligare constat: quandoquidem est, cum quis credit se aliquam pecuniæ summam debere alicui, cui nihil debet, illa ex errore soluit. Inde enim obligatio confurgit tantum ex parte recipientis, qui ad restitutionem tenetur.

Improprie demum sumptus contractus, dicitur de omni pacto, etiam eo, ex quo nulla oritur obligatio. Quæ acceptio, vt videre est apud Conrad. in tract. 1. De contractibus quest. 16. contractus dicitur etiam de donatione quæ à traditione rei donatæ ita incipit, vt donator statim initio, dominium eiusdem rei transferat in donatarium, concurrente pariter vtriusque consensu: vnde fit vt nulla obligatio ex ea nascatur, neque donatoris, cum à traditione donationem incipiat: neque donatarii, qui ad nihil tenetur ex iustitia, vt ante dictum est. Hac quoque acceptio sumptus contractus dicitur de acceptilatione: quandoquidem ex ea nõ modo obligatio non confurgit, sed etiam illa quæ ante erat in debitore respectu creditoris dissoluitur, ex §. 2. tit. Quibus modis tollitur obligatio lib. 3. Institutorum. Acceptilatio enim est imaginaria debiti & obligationis solutio, quæ fit quando debitor interrogante creditore an velit ei debitum remittere acceptuq; habere: is respondet Volo & habeo. Dicitur deniq;

eadem